

Handläggare: Erik Odenlid
Telefon: 08-50824021

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd

Remissvar: Värnandet av de papperslösas grundläggande rättigheter genom att stödja jourer och ideella verksamheter i Stockholms Stad

Förvaltningens förslag till beslut

1. Att lämna remissen utan eget ställningstagande
2. Omedelbar justering av paragrafen

Steinunn Á Håkansson
Stadsdelsdirektör

Rune Ney
Avdelningschef

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen Samhällsservice.

Bakgrund

Rebecca Adami, ersättare i kommunfullmäktige för (MP) har den 4 april 2011 skrivit en motion om ekonomiskt stöd till ideella organisationer och jourer som bedriver stödverksamhet för papperslösa. Hon vill även att socialnämnden ska ge ekonomiskt stöd även till jourer och organisationer vars verksamhet helt eller delvis är riktat till papperslösa.

Lagstiftning

Utlänningars inresa och vistelse i Sverige regleras i utlänningslagen (2005:716), UtliL och utlänningsförordningen (2006:97), UtliF. Huvudprincipen är att utlänningar skall ha uppehållstillstånd för att stanna mer än tre månader, samt att man skall ansöka om uppehållstillstånd och inresetillstånd för kortare besök

(visum) från utlandet, och att detta skall beviljas innan personen reser in. Undantag är asylsökande som ska befinna sig i Sverige när deras ansökan om uppehållstillstånd behandlas. Med begreppet ”Papperslösa” menas således personer som vistas i landet utan tillstånd enligt denna lagstiftning, men de kan ha rest in i landet legalt med eller utan tillstånd.

Socialtjänstlagen och kommunens ansvar

Kommunen har enligt 2 kap. 2 § Socialtjänstlagen (2001:453) det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver, detta ansvar gäller oavsett varför människor vistas där. Papperslösa omfattas därmed av Socialtjänstlagen på samma sätt som andra som vistas där (utan att vara bosatta) i kommunen. I bosättningsbegreppet avses person som är folkbokförd i kommunen vilket av naturliga skäl få papperslösa är. Kammarrätten har i vissa fall bedömt att behov av bistånd för sökanden som fått beslut om utvisning eller avvisning kan ske genom att den sökande återvänder till sitt hemland. Detta enligt 4 kap. 1 § SoL (Socialtjänstlagen) om att rätt till bistånd ej skall utgå om behovet kan tillgodoses av den sökande själv.

Kommunallagen

Kommunens möjligheter att kunna erbjuda en papperslösa ett mer långsiktigt biståndsbeslut begränsas troligen av kommunallagens bestämmelser i kap 2, § 1 om lokaliseringsprincipen. Enligt den får en kommuns verksamhet endast rikta sig till kommunens egna medlemmar.

Enligt 2 kap. 1 § kommunallagen får kommunerna enbart ta hand om sådana angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens område eller dess medlemmar och som inte skall handhas enbart av staten, en annan kommun, ett annat landsting eller annan. Bestämmelsen ger bl.a. uttryck, dels för en princip om att kommuner inte skall ägna sig åt verksamheter som enligt lag skall bedrivas av andra myndigheter, dels för den s.k. *lokaliseringsprincipen* enligt vilken en kommun inte får engagera sig i verksamheter utanför det egna geografiska området eller som riktar sig till andra än de egna kommunmedlemmarna. Sverige har, liksom ett hundratal andra stater, ratificerat ett antal internationella konventioner om mänskliga rättigheter, såsom konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, barnkonventionen och kvinnokonventionen. Genom att ratificera konventionerna har Sverige åtagit sig en folkrättslig förpliktelse att följa dess krav. Till skillnad från situationen i många andra länder är internationella konventioner inte direkt gällande lag i Sverige. Tolkning och tillämpning av svenska bestämmelser ska dock göras utifrån de åtaganden som Sverige gjort genom att ratificera en internationell konvention.

Rätt till vård

En utredning om de papperslösas rätt till vård i Sverige blev klar den 31 maj 2011. Utredningen om vård för papperslösa m.fl. (SOU 2011:48) ”Vård efter behov och på lika villkor – en mänsklig rättighet” ligger f.n. ute på remiss.

Utredningen föreslår att samtliga asylsökande och papperslösa personer som befinner sig i Sverige ska ha samma tillgång till hälso- och sjukvård (med visst undantag för tandvård för vuxna) som bosatta personer och på samma villkor. Detta innebär att deras tillgång till vård ska vara beroende av vilket medicinskt behov de har och av vårdens prioriteringar. Vården ska som huvudregel lämnas mot betalning av patientavgifter på samma nivåer som gäller för bosatta patienter. Migrationsminister Tobias Billström (M) vill att utredningen görs om och kompletteras. Politisk enighet i frågan finns ej på regeringsnivå.

Förvaltningens synpunkter och förslag till beslut

Rebecca Adami, ersättare i kommunfullmäktige för (MP) motion handlar om ekonomiskt stöd till ideella organisationer och jourer som bedriver stödverksamhet för papperslösa. Hon vill även att socialnämnden ska ge ekonomiskt stöd även till jourer och organisationer vars verksamhet helt eller delvis är riktad till papperslösa. I Stockholms Stad handhas dessa frågor av socialförvaltningen. Adamis motion kommer att tas upp i Socialnämnden nu i augusti 2011. Socialnämnden har ett organisations och föreningsutskott som beslutar om ekonomiskt stöd till utomstående organisationer.

Skärholmens stadsdelsförvaltning har inte fått några ansökningar från organisationer som huvudsakligen vänder sig till papperslösa. De riktlinjer vi har för föreningsbidrag rör huvudsakligen renodlade kulturaktiviteter. (se bilaga) Förvaltningen anser att eventuella ansökningar från organisationer som inkommer i denna fråga till Skärholmens stadsdelsförvaltning bör hänvisas till Stockholms stads socialförvaltning för prövning och att man i övrigt lämnar remissen utan eget ställningstagande.

Bilagor

1. Remissen om ekonomiskt stöd till ideella organisationer och jourer som bedriver stödverksamhet för papperslösa.
2. Riktlinjer för föreningsbidrag i Skärholmen.